

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

**DÖVİZ YÜKÜMLÜLÜĞÜ OLAN TÜZEL
KİŞİLERİN DÖVİZ VEYA TÜRK LİRASI
CİNSİNDEN MEVDUAT VE KATILMA
HESAPLARINA SAĞLANACAK DESTEK
HAKKINDA TEBLİĞE İLİŞKİN
UYGULAMA TALİMATI**

HAZİNE VE KURUMSAL OPERASYONLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

30 Mart 2023

**Döviz Yükümlülüğü Olan Tüzel Kişilerin Döviz veya Türk lirası Cinsinden
Mevduat ve Katılma Hesaplarına Sağlanacak Destek Hakkında Tebliğe İlişkin
Uygulama Talimatı**

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Uygulama Talimatının amacı; 2023/6 sayılı Döviz Yükümlülüğü Olan Tüzel Kişilerin Döviz veya Türk lirası Cinsinden Mevduat ve Katılma Hesaplarına Sağlanacak Destek Hakkında Tebliğe ilişkin uygulama ayrıntılarını düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Uygulama Talimatı, 2023/6 sayılı Döviz Yükümlülüğü Olan Tüzel Kişilerin Döviz veya Türk lirası Cinsinden Mevduat ve Katılma Hesaplarına Sağlanacak Destek Hakkında Tebliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Uygulama Talimatında geçen;

a) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan mevduat ve katılım bankalarını,

b) Döviz yükümlülüğü: İthalat bedeli veya döviz kredilerinin geri ödemelerine ilişkin yükümlülükleri,

c) Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını,

ç) Vade başı kuru: Merkez Bankası tarafından saat 10:00, 11:00, 12:00, 13:00, 14:00 ve 15:00'de ilan edilen ve döviz tevdiat hesapları ile döviz cinsinden katılım fonu hesaplarında bulunan dövizin Türk lirasına çevrildiği veya Türk lirası mevduat veya katılım hesabının açıldığı saat itibarıyla en son açıklanmış olan döviz alış kurunu,

d) Vade sonu kuru: Türk lirası mevduat veya katılım hesabının vadesinde saat 11:00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen döviz alış kurunu,

e) Yurt içi yerleşik tüzel kişi: Bankalar ve Merkez Bankasınca belirlenen diğer mali kuruluşlar hariç olmak üzere Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan ve döviz yükümlülüğünü belgeleyen tüzel kişileri,

ifade eder.

Döviz tevdiat hesapları ve katılım fonlarının vadeli Türk lirası mevduat veya katılım hesaplarına dönüşümü

MADDE 4- (1) Yurt içi yerleşik tüzel kişilerin beyan ettikleri döviz yükümlülüğü tutarına kadar bankalarda mevcut olan ABD doları, Euro ve İngiliz sterlini cinsinden döviz tevdiat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu hesabı bakiyeleri hesap sahibinin talebine istinaden vade başı kuru üzerinden Türk lirasına çevrilir.

(2) Banka tarafından yurt içi yerleşik tüzel kişiler için 1 ay ile 1 yıl arası vadelerde olmak üzere Türk lirası mevduat veya katılım hesabı açılır.

(3) Bankalar nezdinde Merkez Bankası adına ABD doları, Euro ve İngiliz sterlini hesaplar açılarak bankanın topladığı taleplere ilişkin olarak satın aldığı dövizler iş günlerinde

saat 17:00'ye (yarım iş günlerinde saat 13:30'a) kadar Merkez Bankasına bildirilir ve toplu bir şekilde söz konusu hesaplara aktarılır. Belirtilen saatlerden sonra yapılan bildirimlere ait işlemler bir sonraki iş günü gerçekleştirilir.

(4) Merkez Bankasının hesabına aktarılan dövizlere ilişkin dekontlar ile dönüşümü yapılan tutarlara ait bilgiler Ek-1'de yer alan bildirim formuna uygun olarak Merkez Bankasına aynı gün elektronik ortamda bildirilir.

(5) Bankanın bu işlem sonucunda elde ettiği döviz, vade başı kuru üzerinden Merkez Bankası tarafından satın alınır ve karşılığı Türk lirası tutarları Merkez Bankasınca bankanın EFT merkezine masrafsız olarak gönderilir. İş günlerinde saat 17:30'a (yarım iş günlerinde saat 13:30'a) kadar sonuçlandırılmayan işlemler için ise Türk lirası tutarlar bankanın Merkez Bankası nezdindeki zorunlu karşılık hesabına aktarılır.

(6) Bu Uygulama Talimatı kapsamında Merkez Bankasına bir gün valörlü olarak transfer edilecek döviz tutarlarına ilişkin bankanın kendi muhabetine göndereceği döviz transferlerinde; MT202'nin 21. alanına "TRANSFORM", 72. Alanına "/BNF/ BANKA ADI FOREIGN EXCHANGE TRANSFORM TO TRY IBAN:..... (söz konusu işlemler için Merkez Bankasınca bildirilecek hesaba ilişkin IBAN bilgisi)" ve MT202'nin 58. alanına "TCMBTR2A" açıklamaları yazılır.

Türk lirası mevduat veya katılma hesaplarına ilişkin hükümler

MADDE 5- (1) Yurt içi yerleşik tüzel kişilere vade başı kurundan hesaplanan döviz yükümlülüğü tutarına eşdeğer Türk lirasına kadar bankalarda hesap sahibinin talebine istinaden 1 ay ile 1 yıl arası vadelerde olmak üzere Türk lirası mevduat veya katılma hesabı açılır.

(2) Hesap açılışlarında hesap sahibinin talebine istinaden ABD doları/Türk lirası, Euro/Türk lirası ve İngiliz Sterlini/Türk lirası vade başı kurlarından birisi kullanılır.

(3) Açılan hesaplara ait bilgiler Ek-1'de yer alan bildirim formuna uygun olarak Merkez Bankasına aynı gün elektronik ortamda bildirilir.

Vade sonu işlemleri

MADDE 6- (1) Vade sonunda hesap sahibinin döviz bazında anaparasını her koşulda koruması esastır. Katılım hesaplarında katılım bankacılığı esasları geçerlidir.

(2) Vade sonu kurunun vade başı kurundan düşük olması durumunda banka tarafından hesap sahibine anapara + faiz/kâr payı ödenir.

(3) Vade sonu kurunun vade başı kurundan yüksek olması durumunda;

a) Faiz/kâr payı tutarı > kur farkı ise banka tarafından hesap sahibine anapara + faiz ve katılma hesabı sahibine katılma hesabı bakiyesi ödenir.

b) Faiz/kâr payı tutarı < kur farkı ise banka tarafından hesap sahibine anapara + faiz/kâr payı + "kur farkı - faiz/kâr payı" tutarı ödenir, Merkez Bankasınca bankaya "kur farkı - faiz/kâr payı" tutarı ödenir. Katılma hesabına sağlanacak getirinin Merkez Bankasının katılım bankaları ile açık piyasa işlemleri kapsamında yaptığı bir hafta vadeli geri satım vaadi ile alım işlemlerinde oluşan maliyetten düşük olması halinde aradaki farkı katılım bankacılığı esasları çerçevesinde katılım bankası karşılayabilir, karşılanmayan kısım için Merkez Bankasınca ödeme yapılmaz.

(4) Banka vade sonunda, hesap sahibine tahakkuk eden faiz veya kâr payını Merkez Bankasına Ek-2’de yer alan bildirim formuna uygun şekilde bildirir. Banka kayıtları ile Merkez Bankası kayıtlarının mutabakatı sonrasında vade sonu kurunun vade başı kurundan yüksek olması ve kur farkı üzerinden hesaplanan tutarın faiz/kâr payından yüksek olması durumunda; kur farkı üzerinden hesaplanan tutardan faiz/kâr payı düşülerek oluşan bakiye Merkez Bankasınca aynı gün ilgili bankanın hesabına aktarılır.

(5) İş günleri dışında vadeden önce çekim yapılamaz. Vadeden önce çekim yapılması durumunda;

a) Çekim yapılan tarihte saat 11:00’de Merkez Bankasınca ilan edilen döviz alış kurunun vade başı kurundan yüksek olması durumunda Merkez Bankasınca kur farkına ilişkin ödeme yapılmaz.

b) Çekim yapılan tarihte saat 11:00’de Merkez Bankasınca ilan edilen döviz alış kurunun vade başı kurundan düşük olması durumunda hesabın vadeden önce kapatıldığı tarihte saat 11:00’de Merkez Bankası tarafından ilan edilen döviz alış kurundan hesap bakiyesi güncellenir. Aradaki fark banka tarafından Merkez Bankasının Türk lirası hesabına aktarılır ve bu işlemlere ilişkin bilgiler Ek-3’te yer alan bildirim formuna uygun olarak Merkez Bankasına aynı gün elektronik ortamda bildirilir.

(6) Vade sonunda hesap sahibinin talep etmesi durumunda vade başındaki döviz tutarı vade sonu kuru üzerinden hesap sahibine satılır. Bununla birlikte hesap sahibine yapılacak döviz satışlarında vade sonu kurunun kullanılması, bu kapsamdaki döviz satışlarının saat 12:00’ye kadar tamamlanması ve bankaların döviz satış kuru ile vade sonu kuru arasında aleyhte oluşan kur farkı bildirimleri için bankalar tarafından saat 11:00 döviz satış kurunun kullanılması gerekmektedir.

(7) Döviz yükümlülüğüne ilişkin ithalat bedeli veya döviz kredisi geri ödemeleri hesabın açıldığı banka aracılığıyla gerçekleştirilir. Döviz yükümlülüğü ödemesinin gerçekleştirilmemesi halinde hesap sahibine Merkez Bankasınca kur farkı ödemesi yapılmaz. Bu durumun vade sonundan sonra tespit edilmesi halinde yapılan kur farkı ödemeleri ihlalin tespit edildiği tarihe kadar geçen süre için tespit tarihinde geçerli olan Merkez Bankasının ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranı üzerinden hesaplanacak faizi eklenerek bankalarca tahsil edilip Merkez Bankasına aktarılır.

Döviz alımı yapmama taahhüdü ve bu taahhüdün yerine getirilmemesi

MADDE 7- (1) Bu Uygulama Talimatı kapsamında mevduat veya katılma hesabı açan yurt içi yerleşik tüzel kişiden hesabın vadesi boyunca döviz alımı yapmama taahhüdü alınır.

(2) Bu Uygulama Talimatı kapsamındaki döviz alımı yapmama taahhütleri Ek-5’te yer alan örneğe uygun olarak ilgili yurt içi yerleşik tüzel kişilerce hazırlanan ve imzalanan bir taahhütnamenin ilgili bankaya ibrazı suretiyle gerçekleştirilir. Banka bu taahhütnameleri nezdinde muhafaza eder. Talep edilmesi halinde bu taahhütnamelerin bir kopyası Merkez Bankasına ibraz edilir.

(3) Döviz almama taahhüdünün yerine getirilip getirilmediğine ilişkin kontroller bankalarca yapılır.

(4) Bu Uygulama Talimatı kapsamında döviz alımı yapılmaması taahhüdünü yerine getirmediği tespit edilen yurt içi yerleşik tüzel kişiler ilgili banka tarafından Merkez Bankasına

bildirilir. Bu bildirim yapıldığı tarih, taahhüdün yerine getirilmediğinin tespit tarihi olarak kabul edilir.

(5) Taahhüt sahibi yurt içi yerleşik tüzel kişi adına ve/veya hesabına başka kişilerce yapılan döviz alımları döviz almama taahhüdünün ihlali anlamına gelir.

(6) Taahhüdünü yerine getirmeyen yurt içi yerleşik tüzel kişilerin hesaplarına taahhüdün yerine getirilmediğinin tespit tarihi itibarıyla bu Uygulama Talimatının 6 ıncı maddesinin beşinci fıkrasındaki vadeden önce çekim hükümleri uygulanır.

(7) Taahhüdünü yerine getirmeyen yurt içi yerleşik tüzel kişilerin Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri, taahhüdün yerine getirilmediğinin tespit edildiği tarihten itibaren bir yıl süreyle kabul edilmez.

Diğer hükümler

MADDE 8- (1) Açılacak hesaplara ilişkin olarak hesap sahiplerinden ithalat bedeli veya döviz kredilerinin geri ödemelerine ilişkin tevsik edici belgeler bankalarca alınır. Söz konusu belgelere ilişkin kontrol, saklama ve benzeri işlemler bankaların sorumluluğundadır.

(2) Banka tarafından yapılan döviz transferlerine ilişkin tüm masraflar, aylık olarak toplu bir şekilde banka tarafından gönderilen MT291 mesajına istinaden ödeme gününde saat 11:00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen döviz alış kuru üzerinden, takip eden ayın son iş gününe kadar Merkez Bankasınınca Türk lirası olarak ödenir.

(3) Hesap açılırken vadeden önce çekimin koşulları hakkında hesap sahibi bankaca bilgilendirilir.

(4) İlgili hesaplarda faiz, vade ve benzeri sözleşme değişiklikleri yapılamaz.

(5) Bankalarca bu Uygulama Talimatı kapsamında açılan hesapların ayın son iş günü itibarıyla Türk lirası cinsinden faizli bakiyeleri ile katılma hesabı bakiyeleri ayın son iş gününde saat 11:00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen döviz alış kurları üzerinden hesaplanan Türk lirası değerlerini Ek-4'te yer alan bildirim formuna uygun bir şekilde her ayın son iş gününde, saat 15:30'a kadar Merkez Bankasına bildirilir.

(6) Banka tarafından kaynaklanan hatalar ve bildirim farklılıkları nedeniyle bankaya aktarılan fazla tutarlar için Merkez Bankası politika faizi üzerinden aktarımın yapıldığı süre kadar cezai yaptırım uygulanacak, ayrıca fazla aktarımın bankanın zorunlu karşılık hesabına kaydedilmesi halinde söz konusu tutar zorunlu karşılık tesisine sayılmayacaktır.

(7) Bu Uygulama Talimatı kapsamında gerçekleştirilecek her türlü işlemin, suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası standartlara uygun gerçekleştirildiğine dair kontrol bankalarca yapılır. Bu standartların ihlal edildiğinin tespiti durumunda, işlemi yapan banka tarafından durum derhal Merkez Bankasına bildirilir.

(8) Bankalarca kullanılacak Türk lirası kredilerde bu Uygulama Talimatı kapsamında açılan mevduat ve katılma hesapları bakiyeleri teminat olarak gösterilemez ve türev işlemlere konu edilemez.

Yürürlük

MADDE 9- (1) Bu Uygulama Talimatı yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10-(1) Bu Uygulama Talimatını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

EK: 5

İletişim Bilgileri : Hazine ve Kurumsal Operasyonlar Genel Müdürlüğü

Telefon : (0216) 773 70 33 / 70 04 / 70 36

E-Posta : dki@tcmb.gov.tr

DÖVİZ ALIMINI YAPMAMA TAAHHÜTNAMESİ

..... BANKASINA

Döviz Yükümlülüğü Olan Tüzel Kişilerin Döviz veya Türk lirası Cinsinden Mevduat ve Katılma Hesaplarına Sağlanacak Destek Hakkında Tebliğe (Sayı:2023/6) İlişkin Uygulama Talimatı kapsamında bankanız aracılığıyla hesap açabilmek üzere açılacak hesabın vadesi boyunca;

- Yurt dışına türev işlem ve döviz/kıymetli maden alım-satım amacıyla Türk lirası veya döviz transferi,

- Herhangi bir banka ve/veya finansal kurumdan döviz/kıymetli maden alımı

yapmayacağımızı beyan ve taahhüt ederiz.

Bu taahhüdü yerine getirmediğimizin tespit edilmesi halinde vadeden önce çekim hükümlerinin geçerli olacağını ve taahhüdün yerine getirilmediğinin tespit edildiği tarihten itibaren bir yıl süreyle Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talebinde bulunmayacağımızı gayrikabili rücu olarak kabul, beyan ve taahhüt ederiz.

Tarih
(Yetkili İmzalar)